

— Molči, malopridnež, — zaklical je Kolumb z močnim glasom, — vi, možje pa poslušajte mojo odločno besedo! Naj bode, kar hoče, mi pojdemo zmirom naprej, dokler ne pridemo do suhe zemlje. Vsako nasprotje bodem znal premagati z dano mi oblastjo. Poleg tega je pa prepozno vrniti se v Španijo.

(Dalje sledi.)

Novice.

† Ivan Navratil.

Zopet je pobrala smrt jednega onih redkih mož, ki so sodelovali že skoro iz začetka pri našem listu. Pokojni Ivan Navratil je že 1845. l. jel pisati za „Novice“ in zanje pisal več desetletij raznovrstne spise. Porodil se je Navratil dne 5. marca 1821. l. v Metliki na Dolenjskem. Ljudsko šolo je izvršil v svojem rojstvenem mestu, prvih šest gimnazijskih razredov v Novem mestu, sedmo in osmo šolo, tedaj tako zvano „filozofijo“ pa v Ljubljani. Po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v ljubljansko bogoslovnico. Ker pa ni čutil v sebi poklica za duhovski stan, je kmalu ostavil bogoslovnico in si poiskal službo. Leta 1846 je vstopil v službo pri okrajnem dohodnem uradu, leto pozneje je pa prišel k dež sodišču, od koder je 1851. l. prišel k najvišjemu sodišču na Dunaj, kjer je bil zadnja leta predstojnik pomožnih uradov. Burno leto 1848 tudi na Navratila ni ostalo brez vpliva. Tedaj je bil tajnik „Slovenskemu društvu“ in pridružen je pisal za „Slovenijo“, ki je bila tedaj začela izhajati. Tudi je to leto bil začel izdajati svoj list „Vedež“, ki je izhajal tri leta. List je bil pisan v lepi slovenščini in lepo uredovan. Večina sestavkov je pisal Navratil sam, kar je čisto naravno, ker tedaj ni bilo obilo slovenskih pisateljev. Navratil je bil naudušen Slovan in si je trudil zanimanje za druge Slovane razširiti mej Slovani. Zato je priobčeval v svojem listu životopise slavnih Slovanov in to tudi pozneje nadaljeval v našem listu. Navratil je s svojim peresom podpiral tudi druge slovenske liste. Pisal je jezikovne in druge pucne in zabavne sestavke. Tako je sodeloval pri „Slovenski Bučeli“, „Glasniku“, „Učiteljskem tovarišu“, „Ljubljanskem Zvonu“, „Kresu“, in „Dom in Svetu“. Pisal je za „Družbo sv. Mohorja“ in „Matico Slovensko“. Zadnja leta je v Letopisu „Matice Slovenske“ obširno opisaval narodne običaje in vraže pri Slovanih. Navratil je bil jeden najboljših poznavateljev slovenskega jezika. Spisal je v nemščini slovensko slovnico za sodne uradnike, ki obsega razun obrazcev uradnih spisov še kratek slovarček sodniških izrazov. Janežiča je podpiral pri sestavi slovarja in slovenske slovnice, Miklošiča pri sestavljanju staroslovenskega slovarja, Cigaleta pri sestavi slovenske juridično-politične terminologije. Spisal je tudi učeno razpravo o slovenskem glagolu. Deloval je tudi za šolsko slovstvo. Pomagal je Bleiweisu sestavljati slovenska berila za nižjo gimnazijo, berila za višjo gimnazijo je pa sestavil sam in je le Miklošič zanje dal svoje ime. Priobčil je še mnogo drugih spisov. Mej drugim nam je tudi opisal življenje slovenskega čebelarja Janše. Na Dunaju je bil zadnja leta načelnik slovenskega kluba. Okrog njega so se zbirali tamošnji Slovenci in on jih je nauduševal za slovensko stvar. Da se je mej dunajskimi Slovenci ohranila še tako živa narodna zavest, je nemala zasluga Navratilova. Bolehal je Navratil že dalje časa, a zdravje se mu je vendar zadnji čas nekoliko zboljšalo. Žal, da se je bolezen nakrat povrnila in minolo soboto je pobrala smrt moža, ki se je pridobil toliko zaslug za pr. budo Slovencev. Časten mu spomin!

— Presvitli cesar je podaril podružni cerkvi v Vnanjih Goricah v ljubljanski okolici za napravo dveh zvonov in popravo cerkve svoto 200 gld.

— Nemški vitežki red hoče svoje delovanje na Kranjskem znatno razširiti. Poročali smo, da namerava v Mekinah pri Kamniku ustanoviti bolnico in v ljubljanskih križankih osnovati konvikt, kjer bi se vzgajali duhovniki tega reda. Najnoveje pa je, da se poganja ta red za ustanovitev svoje župnije v Šiški. Če nemški vitežki red res dožene to namero in ustanovi v Šiški župnijo za Spod. in Zgornjo Šiško, ustregel bo ondotnim prebivalcem močno in jim spolnil že davno g. jeno željo.

— Inkorporacija Vodmata. Vsled inkorporacije Vodmata k ljubljanskemu mestu, razširi mestna občina I. mestno deško petrazredno ljudsko šolo v Poljskih ulicah, da tako poskrbi za šolanje vodmatskih otrok. — V namen ureditve poštnih zadev v Vodmatu, ustanovi se ondi posebna poštna filijala. — Inkorporirani del Vodmata šteje 2457 prebivalcev in sicer 1148 moškega in 1309 ženskega spola, ki stanujejo v 106 hišah. Po narodnosti je 2.298 Slovencev, 120 Nemcev, 23 Lahov in 16 Čehov.

— Srebrn drobiž. Stare desetice in groški pridejo s 1. januarjem 1897 iz prometa. V privatem prometu se torej sprejemajo za plačilo le še do 31. decembra 1896. Od 1. januarja 1897. do 31. decembra 1898. sprejema se ta denar za plačilo še pri c. kr. blagajnicah in uradih, oziroma se more tam zamenjati. Po 31. decembru 1898. država ni več obvezana sprejemati ta denar.

— Ogenj je uničil v noči od 1. na 2. decembra tukajšnjemu trgovcu g. E. Mahru ob Hradeckijevem mostu vso prodajalnico z blagom vred. Ko so zjutraj odprli prodajalnico, butil je plamen na prosto. Ogenj se je najbrže zanetil že zvečer od peči. Škode je do 15 000 gld. Pogorelec ni bil baje zavarovan. Na pogorišče došli gasilci so ogenj udušili, da se ni dalje razširil.

— Mrtvo moško truplo izvlekli so 22. novem. pri Mošah pod Kranjem iz Save. Truplo je bilo že zasuto v pesek in močno nagnito. Sodi se, da je ob zadnji povodnji najdenec ponesrečil. Dozdaj se ni moglo dognati, kdo je utopljenec, ki je utegnil biti od 30 do 40 let star.

— Napad. Dne 22. nov. zvečer je Andrej Pivk iz Škofje Loke napal z revolverjem Jurija Jenko-ta iz Virmaš, ko je ta stopil iz Škerljeve gostilne na Suhi in je nanj ustrelil. Jenko se je zgrudil na tla. Ko je hotel ustati, je Pivk drugič naj ustrelil, eden Pivkovih tovarišev pa je prizadjal Jenko-tu v pleča z n. žem rano. Strela sta zadela Jenko-ta v glavo. Nepadenec je smrtno ranjen.

— Prerezal si je vrat dne 24. nov. 28letni čevljar Fr. Klemenčič iz Kovorja. Drugi dan je umrl. Samomor je baje izvršil, ker ga je nekdo razžalil.

— Izpred porotnega sodišča. Dne 30. nov. t. l. se je pričelo pred tukajšnjem porotnim sodiščem zadnje porotno zasedanje. Prvi dan so bili tri obravnave. 47letni bajtar Florijan Jezeršek po domače Rožanc iz Zadobja v škofje-loškem okraju je bil obsojen na osem let težke ječe, ker je dne 30. avg. t. l. po nekem prepiru udaril dvakrat z rovnico Janeza Kreka tako po glavi, da se je ta nezavesten zgrudil na tla in še isti dan umrl. — 19letni tovarniški delavec Anton Žagar iz Medna pri Medvodah je dobil 15 mesecev težke ječe, ker je skušal posestniku Šusteršiču v Mednu ukrasti denar iz omare, v kateri je bilo spravljeno 1100 gld., a je bil pri tem zasačen. — 30letni tesarski pomočnik Anton Burja iz Boh. Bele zatožen hudodelstva uboja, je bil zatožbe oproščen.

— Mrtvega na vozu našli so dne 26. nov. posestnika Jerneja Dolenca iz Glinka, ko se je z vozom ostavil pred Galetovo gostilno v Grosupljem. Mož se je vračal domov. Na potu ga je zadela kap in je umrl, a konj navajen Galetove gostilne se je z mrtvim gospodarjem ustavil pred njo.

— **Družbe sv. Cirila in Metoda** vžigalice so izšle. Zaklopnice narodnih barv je napis: Vžigalice „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Blago je izborno, cene pa iste, kakor drugim vžigalicam. Zaloga je samo v trgovini Iv. Perdan-a v Ljubljani. Ob enem so p. n. občinstvu na razpolago svinčniki naslovljeni: Svinčnik „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Narejeni so v raznih barvah in po raznih cenah iz najboljšega materijala. Zaloga je le pri Jos. Petrič-u, trgovcu v Ljubljani, Kolodvorske ulice. Rojaki! Kupujte in zahtevajte samo takih domačih vžigalic in svinčnikov. S tem ne razširjate samo slovenskega imena, ne dobivate samo dobrega blaga, ampak s tem podpirate tudi družbo sv. Cirila in Metoda. Za miklavževico, božičnico in godove sezite Slovenci po njih:

— **V mestno hranilnico v Radovljici** je v mesecu novembru 92 strank uložilo 33.756 gld. 81 kr., 25 strank vzdignilo 3295 gld. 75 kr., 25 strankam se je izplačalo posojil 21.253 gld. Stanje ulog 105.502 gld. 71 kr., denarni promet 88.441 gld. 36 kr.

— **Bestiljalen umor**, Pri Toplicah na Češkem našli so ljudje minoli teden blizu železniške proge golo truplo kakih 20 let stare ženske. Ženska je bila strašno razmesarjena, jedno roko pa ji je morilec popolnoma odrezal. Dosedaj se ni posrečilo poizvedeti niti kdo je ta ženska, niti, kdo je morilec.

— **Grozna smrt**. V Budimpešti živeča vdova nadporočnika Löcsyja je imela opico, katera je stekla in napadla postarano damo ter jo toliko časa grizla in trgala ž nje meso, da je ženica umrla.

— **Strašno praznoverstvo**. Voroneško sodišče je obsodilo dva kmeta na dolgoletno ječo, ker sta na samoti napadla nekega 12letnega pastirja, ga zadušila in mu iztrgala drob. da iz masti napravita „tatinske sveče“, mislič, da nihče ne vidi tatu. ako ima tako luč, kadar krade.

— **Samomor borznega špekulanta**. Dne 26. novembra se je na Dunaju v svoji sobi obesil obiskovalec dunajske borze Žiga Marmorosch. Marmorosch je le tri leta hodil na borzo. Poprej je bil sonačelnik izvozne tvrdke Bermann, Marmorosch in Grünbach 1893. leta je z znatnim premoženjem izstopil iz te trgovine. Svoje premoženje je pomnožil še s tem, da je jel igrati na borzi. Sprva je imel srečo in je kmalu postal milijonar. On je pa znal tudi potratno živeti. Najel si je jako lepo stanovanje v najlepšem delu Dunaja, kupil si kočijo in konje. Po letu je stanoval v neki vili blizu Dunaja. Pri znanem lanskem polomu na borzi je prišel ob vse premoženje. Upal je pa še vedno, da si bode pomagal. Najel je ceneje stanovanje in varčneje živel. Pomagalo mu pa nič ni. Ko je videl, da se več pomagati ne more, je gori omenjenega dne poslal svojo ženo v gledališče, in v tem času se je pa obesil. Poprej je še svojim sorodnikom in prijateljem odposlal pisma, v katerih jim naznanja svojo smrt.

— **Nesreča na železnici**. Na postaji Nakiševan ruske južne železnice sta vkupe trčila dva vlaka dne 25. novembra. Mnogo ljudi je ubitih in ranjenih.

— **Katastrofa v Japonu**. Grozen morski vâl je prouzročil nedavno ob obrežju Hondo na Japonskem velikansko škodo na imetju in zahteval ogromno število človeških žrtev. Japonska vlada popisuje nesrečo uradno tako le: Usmrtenih je 26.975 ljudi, ranjencev 5390, poslopj je uničenih 9313, na suho je bilo vrženih 300 ladij, ribičev se pogreša 10.000. Škoda na poslopjih se ceni na 6 milijonov. Čudno je to, da se je katastrofa pripetila ravno koncem nekega praznika, kakoršnih imajo lahko živi Japonci več v svojem koledarju. Tistega dne koj po 8. uri se je po hudem nalivu nebo stemnilo. Praznujoči Japonci so se začeli razhajati na svoje domove. Pravijo, da se je izprva čulo močno gromenje, kateremu je sledil pok, ki je prihajal od morja, za tem je lomilo

drevje in nastal veter, kakoršnega ni bilo prenesti. Koj na to bruhnil je vâl čez obrežje in pokril na tisoče ljudi. Nekdo pripoveduje, da je videl morje, ko se je odtakalo več sto čevljev in pustilo za sled belo peščeno obrežje, morje je potem kipelo 80 čevljev na kviško, od koder so se pršile rdečkaste pene s tako močjo, da so valovi prestopili obrežje in vse preplavili. Ko se je morje umirilo, je voda izginila in ostale so le podrtije. Učenjaki se trudijo, temeljito preiskati vzrok te izvanredne katastrofe. Admiral Belknar, merjavec Zjed. držav je premeril dotični kraj morja, globok je 5¹/₂ milj, imenuje se Riscaroria. On trdi da se je moralo ondi vdreti površje zemlje, kar je prouzročilo, da je morje najprve upadlo in se potem z enako silo zopet kviško dvignilo. To navaja za vzrok, da je imelo toliko moč spodkopati poslopja in preplaviti okolico.

Loterijske srečke.

V Brnu dne 2. dec. t. l.: 60, 4, 66, 41, 59.
Na Dunaji dne 28. nov. t. l.: 30, 58, 79, 45, 65.
V Gradci dne 28. nov. t. l.: 23, 70, 85, 34, 61

Tržne cene.

V Ljubljani dne 14. nov. 1896. Pšenica gld. 8 50 kr. rž gld. 6.50 kr., ječmen gld. 6.— kr., oves gld. 6.50 kr., ajda gld. 7.50 kr., proso gld. 6.— kr., turšica gld. 5 60 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 9.— kr., (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Dobro izučen

mežnar,

krepak, star 23 let star, želi takoj službo nastopiti. Kateri bi ga želili sprejeti, naj se obrnejo pismeno do

Alojzija Rojšeka
v Širmanskem hribu. Pošta Liliija.

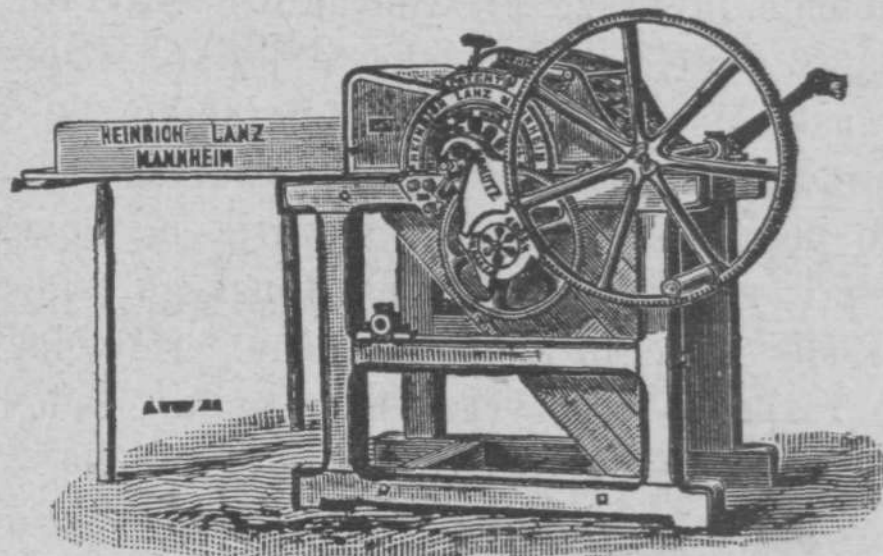
Znižane cene!

Popolno jamstvo!

Več nego 100 vsakovrstnih kmetijskih strojev ima vedno na izbiro v zalogi:

Karol Kauschegg-a

trgovina z železjem

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 10,

od svetovnoznane tvrdke Henrike Lanza iz Mannheima, kakor: škoporeznice, mlatilnice, vratila (gepelne), mline za debelo moko, reporeznice, čistilnice, stiskalnice za grozdje in sadje itd. itd., ter dá vsak stroj za 8dnevno poskušnjo. — Slamareznice z gepelnom od 120 gld. naprej; slamarezni noži so in se tudi izdelujejo iz najboljšega angleškega jekla natančno po predrisanih uzorcih. Nadalje se preskrbujejo in izdelujejo tudi k strojem kateri niso iz te zaloge vsakovrstni polomljeni deli, in sicer kolikor mogoče hitro in poceni.

Plačila se dovoljujejo na obroke, brez da bi se cene zato kaj zvišale. (99—1)